

ОСНОВНІ МОТИВИ ФОРМУВАННЯ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглянуті основні мотиви формування запасів на підприємстві. Виділено в межах кожного мотиву причини і наслідки формування запасів.

Ключові слова: запаси, формування запасів, ризик, управління запасами, постачання.

Abstract

The article discusses the main motives for inventory formation in a company. Within each motive, the causes and consequences of stock formation are highlighted.

Keywords: stocks, formation of stocks, risk, management of stocks, supply.

Вступ

Запаси – це матеріальні ресурси (сировина, матеріали, готова продукція, паливо і т.д.), які не використовуються в даний момент на виробництві та зберігаються на складах або в інших місцях, призначених для їхнього зберігання, з метою їх подальшого використання.

Формування запасів є необхідною складовою ефективного управління ланцюгом постачання та виробничо-економічною діяльністю підприємств. Основні мотиви, що спонукають організації до створення запасів, визначаються різноманітними факторами та стратегічними цілями. Дійове управління запасами забезпечує компаніям надійність постачання, зниження вартості виробництва, мінімізацію ризиків і задоволення потреб споживачів.

Результати дослідження

Мотиви формування запасів відображають основні причини, які спонукають організації до створення та утримання запасів. Вони визначаються широким спектром факторів і стратегічних цілей, які впливають на управління запасами підприємства. Основні мотиви формування запасів включають:

- Імовірність порушення встановленого графіка.
- Можливість коливання попиту.
- Сезонні коливання.
- Знижки за покупку великої партії товарів.
- Спекуляція.
- Витрати, пов'язані з оформленням замовлення.
- Можливість негайного обслуговування покупців.
- Зведення до мінімуму простоїв у виробництві. [2]

Імовірність порушення встановленого графіка постачань. Під час роботи підприємства можливі різноманітні непередбачувані ситуації, що можуть призвести до зниження або і повної зупинки вхідного матеріального потоку, тому підприємству доцільно мати необхідний запас для підтримки безперебійного виробництва.

Можливість коливання попиту. Для певних видів продукції спрогнозувати стрімке збільшення попиту буває надзвичайно важко. Тому при відсутності запасів такого товару, підприємство не зможе задовільнити несподіваний попит і втратить потенційних клієнтів.

Сезонні коливання. Попит на деяку продукцію має сезонний характер, тому підприємство повинне бути впевнене в своїх можливостях задовільнити попит і вчасно до цього підготуватися.

Знижки за покупку великої партії товарів. З ціллю заощадження коштів підприємство може створити додаткові запаси, закупивши більше сировини за зниженою ціною.

Спекуляція. Ціни на певні товари можуть різко зрости. Підприємство, яке зможе спрогнозувати такі події, заздалегідь створить запас цієї продукції, з ціллю отримання прибутку за рахунок збільшення ринкової вартості цього товару.

Витрати, пов'язані з оформленням замовлення. Процес оформлення нового замовлення супроводжується адміністративними витратами. Задля скорочення цих витрат підприємство може зменшити кількість замовлень за рахунок підвищення обсягу ресурсів, яке воно буде закуповувати, відповідно запаси теж будуть зростати. [3]

Можливість негайного обслуговування покупців. Замовлення покупців можна виконати такими способами: виготовлення замовленого товару, закупка замовленого товару, видати замовлений товар з наявних запасів. Останній спосіб потребує найбільших затрат, проте він дозволить значно підвищити конкурентоспроможність підприємства, оскільки дозволить моментально виконувати замовлення клієнтів.

Зведення до мінімуму простоїв у виробництві через відсутність запасних частин. Зношення і псування обладнання на підприємстві може відбуватися досить часто, при відсутності на складі запчастин виробничий процес може частково або навіть повністю зупинитись, для багатьох компаній подібні простої у виробництві можуть призвести до значних збитків.

Спрощення процесу управління виробництвом. Створення напівфабрикатів на різних стадіях виробництва дозволить не тільки знизити ступінь узгодженості на різних ділянках, але і зменшити витрати на управління цим процесом. [4]

Висновки

Мотиви формування запасів є різноманітними і визначаються різними факторами та стратегічними цілями підприємства. Враховуючи ці мотиви, підприємство формує запаси для забезпечення безперебійного виробництва, задоволення попиту, зниження витрат та підвищення конкурентоспроможності. Запаси також спрощують процес управління виробництвом та допомагають уникнути можливих ризиків, що можуть виникнути під час виконання виробничих процесів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1) 1. Коваль Л. В. Облікова політика щодо запасів / Л. В. Коваль // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 1. С. 101-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2018_1_10.
- 2) Мотиви створення запасів. URL: <https://studfile.net/preview/9288460/page:18/>
- 3) Буратчук Н. Ю. Місце контролінгу запасів у фінансовому та логістичному управлінні // Бізнес Інформ. 2016. №10. С. 277-285.
- 4) Причини створення матеріальних запасів. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/management/14614/>

Сергійчук Іван Васильович— студент групи Л-196, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: ivansergijcuk14@gmail.com

Безсмертна Оксана Владиславівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця. e-mail: bezsmertna@vntu.edu.ua

Serhiychuk Ivan Vasyliovych— Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: ivansergijcuk14@gmail.com

Oksana V. Bezsmertna - PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa.

